

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 30. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 43/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 440.⁶ panta pirmās daļas vārdus “vai par kuru nav samaksāta valsts nodeva” un otro daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam.

2. Civilprocesa likuma 440.⁶ panta pirmajā un otrajā daļā noteikts:

“(1) Apelācijas sūdzību, kura nav parakstīta vai kuru iesniegusi persona, kas nav pilnvarota pārsūdzēt tiesas spriedumu, vai par kuru nav samaksāta valsts nodeva, nepieņem un atdod atpakaļ iesniedzējam.

(2) Lēmums par atteikšanos pieņemt apelācijas sūdzību nav pārsūdzams.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Civillietā pret pieteikuma iesniedzēju vienkāršotajā procedūrā tika celta prasība par naudas piedziņu. Ar pirmās instances tiesas spriedumu prasība tika apmierināta, un pieteikuma iesniedzējs par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību. Pamatojoties uz apstrīdētajām normām, tiesnesis atteica pieņemt viņa apelācijas sūdzību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka, tā kā apstrīdētās normas neparedz iespēju novērst valsts nodevas samaksas trūkumu un liedz pārsūdzēt atteikumu pieņemt apelācijas sūdzību, ir aizskartas viņa Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Tāpat pieteikuma iesniedzēja ieskatā ir pārkāpts arī Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesiskās vienlīdzības princips. Viņš uzskata, ka apstrīdētās normas rada atšķirīgu attieksmi starp personām, kuras iesniedz apelācijas sūdzību prasības kārtībā, un personām, kuras to dara vienkāršotās procedūras kārtībā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt šā panta ceturtais daļas otrajā teikumā noteikts, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskārums brīža, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Rīgas pilsētas tiesas tiesneša lēmums, ar kuru atteikts pieņemt pieteikuma iesniedzēja apelācijas sūdzību, nav pārsūdzams. Tādējādi attiecībā uz šāda lēmuma pārsūdzību pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Rīgas pilsētas tiesas tiesneša lēmums ir pieņemts un stājies spēkā [datums], konstitucionālā sūdzība ir iesniegta 2026. gada 30. martā. Tādējādi sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā

pamatota apstrīdēto normu neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

5.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam, jo tās rada atšķirīgu attieksmi starp personām, kuras iesniedz apelācijas sūdzību parastajā kārtībā, un personām, kuras to dara vienkāršotās procedūras kārtībā.

Lai Satversmes tiesa varētu izvērtēt, vai apstrīdētās normas atbilst tiesiskās vienlīdzības principam, pieteikumā jānorāda tie apstākļi, kurus Satversmes tiesa ņem vērā šādā vērtējumā.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka pārbaudot tiesību normu atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, tā vērtē: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām; 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar pienācīgā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 4) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (piemēram, *Satversmes tiesas 2020. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr. 2020-14-01 8. punkts*).

Lai noteiktu, vai un kuras personu grupas atrodas pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast galveno šo grupu vienojošo pazīmi. Turklāt jāvērtē arī tas, vai nepastāv kādi būtiski apsvērumi, kas norāda, ka attiecīgās personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos (sk. *Satversmes tiesas 2024. gada 20. novembra sprieduma lietā Nr. 2023-43-03 11.1. punktu*).

Noskaidrojot, vai atšķirīgā attieksme atbilst samērīguma principam, Satversmes tiesa pārbauda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (sk. *Satversmes tiesas 2015. gada 3. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-10-01 18. punktu*).

Izskatāmajā pieteikumā šāds pamatojums nav sniegts. Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

5.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam, jo nepamatoti ierobežo viņa tiesības uz pieeju tiesai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus savstarpēji saistītus elementus, tostarp tiesības uz pieeju tiesai. Šīs tiesības var tikt ierobežotas tiktāl, ciktāl tās netiek atņemtas pēc būtības (piemēram, *Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 15. punkts un 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 12. punkts*).

Lai izvērtētu, vai tiesību norma, kas ierobežo personas tiesības uz taisnīgu tiesu, atbilst Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Satversmes tiesa vērtē: 1) vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 2) vai tam ir legītīms mērķis; 3) vai pamattiesību ierobežojums atbilst samērīguma principam.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un pausts pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka, neparedzot iespēju novērst valsts nodevas samaksas trūkumu un liedzot pārsūdzēt atteikumu pieņemt apelācijas sūdzību, ir ierobežotas viņa Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības. Tomēr pieteikumā ir ietverti tikai vispārīgi apsvērumi par to, ka pamattiesību ierobežojumam nav legītīma mērķa un šāds ierobežojums nav samērīgs. Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums apstrīdēto normu iespējamai neatbilstībai Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Līdz ar to pieteikums arī par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 43/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa